ELIŠKA KŘENKOVÁ

ÚSVIT

lepší svět není pro každého

Pracovní list

Historické souvislosti

V meziválečném období bylo Československo jednou z nejbohatších zemí světa. Zjistěte, na kterých odvětvích byl postavený úspěch československého hospodářství a zkuste pojmenovat důvody, proč se těmto odvětvím u nás doteď daří.

Představte si, že svému kamarádovi nebo kamarádce v zahraničí mate přinést 3 české výrobky, kterými představíte Česko a jeho historii. Co by to bylo a co by o Česku vypověděly?

Film se odehrává pod Vysokými Tatrami v městečku Svit, které ve 30. letech 20. století založila firma Baťa. Tato společnost zakládala továrny a městečka po celém světě. Najděte místo na každém z kontinentů, které založili baťovci, a zjistěte, jak dnes vypadá. Na Antarktidě žádné takové město není, zkuste ale vymyslet, jak by se mohlo jmenovat.

Postava továrníka z filmu byla inspirována Janem Tomášem Baťou. Co víte o jeho životě? Jak byste se cítili, pokud byste měli po zakladatelovi firmy Tomášovi Baťovi převzít tak velký podnik?

J.A. Baťa vydal knihu Budujeme stát pro 40 000 000 lidí, ve které představuje vizi, jak by Československo mohlo být ještě úspěšnější a bohatší zemí. Pokud byste vy měli napsat takovou knihu dnes, jaké nápady na zlepšené pro Česko byste tam dali?

Ne vždy mohli lidé v Československu podnikat. Uměli byste říct, v jaké době to nebylo možné a proč?

Aktivity k filmu

Zkuste popsat hlavní myšlenku filmu, která byla pro vás nejdůležitější.

Na mnoha místech pracuje film s anachronismem. Co je to anachronismus? Našli byste ve filmu příklady? Co se tímto prostředkem snaží tvůrci ukázat?

Představte si, že jste scenárista filmu a připravujete druhý díl. Co se stalo s hlavními postavami filmu? Co se podle vás v následujících letech stalo s Helenou a Sašou, kdo z nich měl šťastnější život a proč?

V zahraničí se film Úsvit jmenuje „We Have never been modern“, neboli “nikdy jsme nebyli moderní”. Souhlasíte s touto větou? Sedí na naši společnost anebo je toto tvrzení přehnané? A co vlastně podle vás znamená být moderní?

V jedné z posledních scén mluví Helena o tom, že společnost se neustále vyvíjí a brzy bude lepší. V čem je nám lépe než v roce 1937? A v čem si myslíte, že je společnost stejná nebo dokonce horší?

Gender a intersex

Střetli jste se už s pojmem “gender”? V čem se odlišuje od biologického pohlaví? Uvedli byste příklady z filmu Úsvit?

Sašu bychom dnes nazvali intersex člověkem, dříve se používal medicínský pojem „hermafrodit“. Střetli jste se už s pojmem intersex nebo hermafrodit? Co znamenají? Jak je vysvětlili ve filmu?

Ve filmu zaznívají různé názory na sexualitu a gender, s nimiž se setkáváme dodnes. Jak by se k těmto tématům mělo podle vás přistupovat? V diskuzích a také v přístupu k lidem, kterých se téma přímo týká.

Helena se snaží Sašu přesvědčit, aby šel do Zlína, kde mu pomohou „změnit se na ženu“. Proč se podle vás Saša rozhodne tuhle možnost přijmout? A proč ji nakonec přecijen odmítne?

Během oběda s Továrníkem se vede debata o tom, že lidstvo odjakživa rozpoznávalo více, než dvě pohlaví – rozeznává je například židovské právo nebo domorodí obyvatelé Ameriky. Znáte z historie nějaké osobnosti, které bychom dnes označili za LGTB? A z české historie? Určitě jsou, proč se o jejich LGTB orientaci tolik nehovoří?